

V delovni organizaciji Avtomontaža TOZD Utensilia redno preverjajo uresničevanje stabilizacijskega programa in ga ažurno dopolnjujejo. Tudi z obnovitvijo posameznih delov zgradb, instalacij in opreme skušajo zmanjšati obratovalne in druge stroške

TEKSTILCI TUDI VARČUJEJO

Selitev s 742. strani slovarja tujk

387 članski kolektiv DO Avtomontaža TOZD Utensilia že krepko čuti svetovno in domačo gospodarsko krizo. Letošnji maj si bodo zapomnili več let kot časovno prelomnico, ko so dosedanja naročniki pričeli odgovarjati komercialistom tudi z NE.

Tudi polletni obračun kaže, da čakajo Utensilio časi, ko bo morala iskati nadomestna naročila in širiti dodatni program, da bo premagala nastopajočo naročniško hladnost.

Zakaj se je tako zasukalo pri poslovanju tega tozda in kako se skuša izvleči iz nastalega položaja, sta nam pripovedovala vodja komerciale Jože Vovk in vodja splošnega sektorja Matija Nik.

»Pomanjkanje denarja pri kupcih je pričelo večati zaloge v tekstilni industriji. Ta se je, da bo preživela, pričela obnašati pri uporabi tekstilnih pripomočkov bolj varčno, zmanjšala pa je tudi naročila novih utensilij. Tako bomo za domače tržišče izdelali približno 500 tisoč cevok manj, prav toliko za konvertibilno, izvoz v ČSSR pa se je povsem ustavil. Če vse to postavimo v letne količine, bo naša produkcija cevok dosegla letos 1,9 milijona kosov, namesto planiranih tri milijone kosov,« je odkril prvo komercialno rano Jože Vovk.

Akreditivi bank zapletajo položaj pri izdelavi grebenov in lučalic. Ker so izdelani pretežno iz uvoženih materialov, tuj naročnik pa verjame le plačanemu naročilu, prihaja v obratu na Rudniku do tega, da morajo nekaj dni v mesecu delati nadure, preostale dni pa krpajo delovne ure na mnogih dodatnih delih. Pri tem so v Utensiliji skoraj brez moči, medtem ko so našli za obrat na Viču nadomestni program struženih delov za zavesnice. Žal pa ta še ne zapolnjuje v celoti izpada.

»Trenutno imamo pripravljeno za izvoz »na odpolitik« za okrog 20 milijonov dinarjev izdelkov za konvertibilno tržišče. Čakamo na akreditiv,« je utrnil prvi ugodni podatek vodja komerciale in še pridal, da precej delovnih ur zapolnijo z izdelavo vse bolj iskanih ročnih stavev.

Ni vse črno

»Lani smo sestavili komisijo za sestavljanje, izvajanje in preverjanje stabilizacijskega programa. Sestavljajo jo nosilci najodgovornejših nalog v samoupravnih organih in družbenopolitičnih organizacijah. Da komisija ni le na papirju, ilustrirajo spremembe, ki smo jih vpeljali pri uporabi vseh vrst energije, telefona, prevoznih sredstev, čiščenju zraka, itn. Prihranki so znatni, ugotavljamo pa, da se je izboljšalo tudi razmerje delavcev do sredstev, s katerimi gospodarjajo.

Žal je nekoliko šibkejša inovacijska dejavnost, če jo prikazujemo z izplačanimi odškodninami, ko pa opazujemo opravljanje posameznih faz proizvodnje, lahko zasledimo mnoge izboljšave strojev, naprav in pripomočkov. Delavci še vedno neradi prijavljajo inovacijo,« je nanizal nekaj značilnosti dogajanja Matija Nik in pridal, da prav te dni pripravljajo za sprejem na referendumu tri samoupravne akte, ki bodo še temeljiteje uveljavili nagrajevanje po delu. Tudi režijskih delavcev.

V uvodu smo izpostavili nujnost vpeljevanja dodatnih proizvodnih programov v TOZD Utensilia. Ti dajejo vsako leto večji del prihodka. Trenutno uvrščajo vanj izdelavo nosilcev za radiatorje Jugoterm, lesene dele avtobusa, opeko iz jekor pločevine za ljubljanski grad in zgradbe v stari Ljubljani, izdelavo orodij po naročilu... če pa bo vse po sreči, bomo lahko kmalu poročali o podpisu pomembne pogodbe, ki jih bo uvrstila med izdelovalce delov za avtomatske stavbe.

»Da bomo le z razvojem dosegli temeljitejši napredek, smo spoznali tudi pri nas. V razvojnem oddelku smo zaposlili še tri delavce oziroma povečali njegovo zasedenost za 300 odstotkov,« je dodal za zaključek statistično iskrico Matija Nik.

STANE JESENOVEC

KAJ BI BILO SMOTRNEJE IZVAŽATI?

120 spalnic ali 1 avtomat

XVII. mednarodni obrtni sejem v Celju (14. do 23. 9.) je bil zelo uspešen za naše drobno gospodarstvo družbenega in zasebnega sektorja.

Med 21 razstavljalci v okviru obrtnega združenja naše občine in posameznih zadrug je zlato plaketo mesta Celja prejelo Mizarstvo Trnovo za spalnico »TRST«, zlato odličje za kakovosten obrtniški izdelek je dobila obratovalnica OVEN, Tržaška 217 za digitalno avtomatsko merilno napravo za zaganjač, priznanja Centra za tehnološke inovacijske NOVUM pa je bil deležen Franc Birtič, lastnik ključavnice IKOR za nov sistem lahkih montažnih hiš.

42 članski kolektiv Mizarstva Trnovo, Trnovski pristan 20 a je pripravil nagajano spalnico »TRST« v sodelovanju s Slovenija lesom za trgovca Johna Andersona iz Londona. Oblikovala ga je arhitektka Majda Stražisar, Mojca Porenta in Bogo Veinhandel iz TOZD zunanja trgovina sta skrbeli za krepke in ažurne stike z naročnikom, trnovski mizarji pa so pozorno in skrbno upoštevali pripombe, ki jih je dal naročnik na prototipni izdelek.

»Pogodbo smo sklenili aprila in dosedaj poslali v Veliko Britanijo 160 spalnic oziroma 1120 predalnikov in omar. Spalnica se po naročnikovem navodilu imenuje »Trieste« zaradi stilnih elementov, ki so v glavnem mestu te otoške države znani pod takim nazivom,« je nanizal nekaj pomembnejših podatkov o tem izvoznem poslu direktor Peter Valjavec.

Za izvoženo pohištvo bodo iztržili 14 milijonov dinarjev. Priznavajo, da bi imeli sedaj doma že za okrog 20 odstotkov več iztržka, ker se vrednost funta ne veča, začetni »dobiček« pa so že pojedle podražitve domačih polizdelkov. Kljub temu pričakujejo za četrtino večje naročilo v letu 1985. Zaradi izdelovanja spalnice »TRST« so morali zmanjšati sprejem naročil na domačem tržišču. Povpraševanje po njihovem delu je veliko, žal pa zaradi pomanjkanja usposobljenih mizarjev ne morejo uvesti druge izmene.

»Natančneje moramo opredeliti vlogo raziskovalnega dela v obrti,« je dal v pogovoru pobudo Janez Oven

Tri leta raziskav

Obratovalnica OVEN, Tržaška 217, doživlja letos 15 let obstoja, namenske stroje pa izdelujejo dvanajst let. V sodelovanju z Inštitutom za elektroniko so pokrili 70 odstotkov jugoslovanskih potreb po dodatnih avtomatih za visokofrekvenčno segrevanje.

V Celju nagajano avtomatsko digitalno kontrolno napravo v velikoserijski proizvodnji električnih strojev je naročila Iskra – avtoelektrika Nova Gorica. V treh letih so jo razvili in izdelali v sodelovanju s strokovnjaki te tovarne ter računalniško-strojniške razvojne ekipe obratovalnice. Kako zahtevno nalogo so sprejeli pred tremi leti, ponazarja podatek, da so digitalni programator razvijali leto in pol, celotno napravo tri leta, sedaj pa opravi v komaj 30 sekundah sedem operacij kontrole pri avtomobilskem zaganjaču oziroma električnem stroju.

»Z razvojem in izdelavo te avtomatske naprave smo vpeljali v naše izdelke elektroniko in s tem storili prepotrebni korak pri razvoju naše delavnice. Izdelek, trenutno je vreden okrog deset milijonov dinarjev, bo v veliko pomoč vsem izvoznikom teh proizvodov, saj je nujni del končne kontrole. Zanje se zaradi njegove dodelanosti in ugodne cene zanimajo tudi tuji naročniki, žal pa naši predpisi preprečujejo obrtniku izvoz takih strojev, predvsem pa zaradi obračuna stroškov onemogočajo montažo in servisiranje,« je pridal zaključno misel Janez Oven.

STANE JESENOVEC

Naši obrtniki so prikazali tudi nekaj inovacij. Marjan Beretič z Izanske 2 je mednje uvrstil dodatke za razstrupljanje galvanskih odplak

DOKUMENT LJUBLJANA 2000 V JAVNI RAZPRAVI

PRISPEVEK CIRILA STANIČA

Cestnoprometni problemi Notranjih in Vnanjih Goric

Velika pomanjkljivost je prav gotovo zatečeno dejstvo, ko obe naselji povsem preče vedno bolj prometna železniška proga Ljubljana–Koper–Trst. Ta proga pa bo do leta 2000 razširjena vsaj še za en tir, za primestni železniški promet in verjetno še za hitro železnico.

Vsekakor je in bo promet med obema naseljemata ter proti Podpeči, Logu na Brezovici ter Ljubljanskemu barju vedno večja prometna pomanjkljivost, ki ga bo morala reševati družba, to je ljubljanska skupnost za ceste, republiška skupnost za ceste, železniško gospodarstvo in drugi interesi.

Povsem pravilno bi bilo, ako bi že v naslednjem petletnem planu predvideli posamezno rešitev, zagotovo pa mora biti vse to v planih do leta 2000.

Začasno končana rešitev najbolj obremenjenega križišča z železnico v Vnanjih goricah že sedaj ne odgovarja potrebam prometa, kajti v eni sami točki je križišče železniške proge s štirimi več ali manj obremenjenimi cestami proti Brezovici, Podpeči, Logu in Ljubljanskemu barju. Gotovo bo treba v tej točki zgraditi nadvoz, ki bo razdeljeval izvenmestni promet v vse štiri strani barja.

Ko smo pred leti obravnavali »U« cestni sistem na področju mesta, sem predlagal za Gorice ob vsaki strani železniške proge vzporedno komunikacijo. Ti vzporedni komunikaciji bi nato z nadvozi ali celo podvozi medsebojno povezali sedanja in bodoča naselja v določenih točkah, ki jih bo zahtevala nova urbanistična rešitev tega območja.

Ne glede na kratkotrajne poplave bi sedanji podvoz

pod železniško progo v Notranjih goricah smiselno poglobili, da bi dosegli predpisano globino.

Moj predlog zagovarja od Vnanjih goric do »Plutala« industrijsko cono, ki bi bila vezana na poseben industrijski tir, postavljen ob barjanski strani tržaške železnice. Od tega osnovnega tira bi se za po dve tovari skupaj zgradil poseben odcep industrijskega tira.

Ob drugi strani posamezne tovarne pa bi povezali po dve tovari skupaj na novo industrijsko cesto v Vnanjih goricah. Ta nova industrijska cesta bi se ob »Plutalu« navezala na južno obvoznico ter na bodočo Cesto v Mestni log. Skozi Vnanje in Notranje gorice bi ta nova industrijska cesta potekala cca 200 m od železnice in bi se zunaj Notranjih goric priključila sedanji v bodoče dvignjeni cesti v Podpeč.

Že pred dvajsetimi leti, ko sem opazil, da se gradi vsa nova industrija v mestu izključno samo na vzhodu in severu mesta, sem kot odbornik objavil zgoraj prikazano možnost gradnje glavne viške industrijske cone ob železnici.

Več let so jo urbanistične službe vnašale v vse urbanistične dokumentacije za to področje. Ko pa je pred leti izšel nov zakon o varovanju kmetijskih površin, so občinski možje prislunili zahtevam družbenega posestva »Gmajnice« s pripombo, da je to zemljišče zanje najbolj donosna površina in da od te zahteve ne odstopajo. Tako je ta površina prikazana tudi v delovnem osnutku za razvoj našega mesta tja do leta 2000 kot kmetijska obdelovalna površina.

Ker je sedaj znova dana možnost, da občani damo svoje pripombe na ta dolgoročni osnutek razvoja našega mesta, je pravilno, da se tudi naša občina zavzame za to industrijsko cono, ki ima in bo imela v občini in v mestu idealne pogoje za razvoj naše občine in za mesto.

Temu primerno zagovarjam tudi potek nove industrijske ceste na Ljubljanskem barju, ki bo bodoča hrbtenica razvoja gospodarske izrabe sedaj slabo izrabljenih površin barja.

Vodstveni organi posestva »Gmajnica« pa morajo

dojeti, da bo družba za njih potrebe uredila na Barju nove površine, ki bodo po napovedi kmetijskih strokovnjakov še bolj donosne kakor so pa sedanje ob železnici. Tržaške železnice ne moremo preložiti, predlagano industrijsko cono tudi ne, lahko pa bomo kadarkoli bo to potreba preložili kmetijske površine »Gmajnice« bolj proti sredini Barja. Strokovnjaki za urejanje Ljubljanskega barja zagotavljajo nadaljnjo izboljševanje zemljišč barja pred poplavami, pred preslico itd...

CIRIL STANIČ

Z RAZPRAVE NA BREZOVICI

Ali bodo hlevi in silosi postali spomeniki?

Delegati KS Brezovica so bili na sejah zborov občinske in mestne skupščine pobudniki za zavrnitev osnutka dokumenta Ljubljana 2000. Zakaj? Dokument predvideva temeljito pozidavo Brezovice, zato se je Brezovčanom upravičeno postavilo vprašanje, čemu urbanizacija ne posega v območja, ki niso namenjena kmetijstvu in so zaraščena z jelšami. Na Brezovici ni infrastrukture, tako, da novega naselja ne bo moč na noben način priključiti na katerikoli komunalni vod.

Na zboru krajanov in delovnih ljudi (udeležili so se ga tudi predstavniki mestnega komiteja za urbanizem), ki je bil 13. septembra, so ta vprašanja skupaj z ugotovitvijo, da pri takšnem planiranju »bogati postanejo bogatejši, revni pa še siromašnejši« in da je Ljubljana njihov kraj v dosedanjem planu vedno puščala ob strani, ponovno izpostavili.

Žal je predstavnik mestnega komiteja za urbanizem že v uvodu ob širši pojasnitvi zasnove razvoja Ljublja-

ne pojasnil, da se na večino vprašanj ne da odgovoriti, kajti oni pripravljajo dolgoročni razvoj, za infrastrukturo, ki je bila v preteklosti zanemarjena pa niso odgovorni. Za to, kakšna bo usoda kmetov v primeru, da bo dokument v prvotni obliki sprejet, pa bo odgovornost nosil tisti, ki bo plan izvajal.

V živi razpravi so Brezovčani izoblikovali svoja stališča, ki jih v grobem tudi povzemamo. Ugotovili so, da najbrže na sejo zboru krajanov niso povabili pravih predstavnikov, saj odgovora na vprašanje, kdo je dal načrtovalcem nalogo za izdelavo urbanistične zasnove niso sprejeli, zato še vedno lahko domnevajo, da za takšnimi idejami »stojijo« tisti ljubljanci, ki si želijo veliko mesto. Urbanisti morajo pri svojih usmeritvah gledati tudi z očmi kmeta in krajana, ponuditi pa morajo rešitve, ki bodo kompromis med načrtovalci in krajanom.

Ne gre pozabiti, da so se leta 1983 Brezovčani že opredelili za nadaljnji razvoj, v smeri, da bi ohranili razvoj kmetijstva na bistveno višji ravni kot pa je sedaj opredeljen v dokumentu Ljubljana 2000. Z izvajanjem urbanizacije v luči tega dokumenta bodo kmetje ostali nepreskrbljeni in med kmeti, ki so dosedaj veliko vlagali v kmetijstvo se je upravičeno postavilo vprašanje odnosa mesta Ljubljane do preskrbe s hrano, o smotnosti pridelave hrane nasploh, ali bo imel kmet na Brezovici hleve in silose za spomenike... Odprto je ostalo tudi vprašanje zagotovitve nadomestil zemljišč, saj imajo kmetje grenke izkušnje o praznih obljubah za zemljišča še iz časa izgradnje avtoceste!

In navsezadnje, Brezovica se že danes srečuje z močnim onesnaževanjem zraka (dva kraka avtoceste, individualna kurišča), o tem kakšne ekološke posledice je prinesla industrializacija pa se nihče ne pogovarja.

Ali bomo res dopuščali tudi v prihodnje slabo in neuskaljeno planiranje (izkušnje iz preteklosti imamo v družbi na pretek) so se ob koncu te obravnave vprašali Brezovčani?